

ARKEOLOGISK UTREDNING

Mats Nilsson

Arkeologisk utredning inför detaljplaneläggning i Torups socken

Halland, Hyltebruks kommun, Torups sn, Givagård 1:27 och Sjögård 1:5

Utredningen utförd år 2016

Hallands Kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2016.

Arkeologisk utredning 2016.

Framsidesbild: Metalldetektering av Jonas Paulsson, schakt 236. Foto mot sydost.

Foto: Mats Nilsson. (fotonr 2016-52-10).

Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

Mats Nilsson

Från: fmisreg@raa.se
Skickat: den 28 oktober 2016 20:30
Till: Mats Nilsson
Ämne: Redovisning av utförd arkeologisk undersökning med KML-beslut

Redovisning av utförd undersökning enligt 11-13 §§ KML

[Klicka här för att skriva ut från din webbläsare.](#)

Geografiska och administrativa uppgifter

Län Hallands Län	Kommun Hyltebruk	Landskap Hallands
Socken Torups	Fastighet/kvarter Givagård 1:27 och Sjögård 1:5	Kartblad 5C3g
Beslutande länsstyrelse (datum för beslut) Halland (2016-09-16)	Länsstyrelsens dnr 431-5770-16	Beslut enligt KML Arkeologisk utredning enligt 2 kap. 11§ KML

Undersökningens art och omfattning

Undersökarens dnr/projekt nr 2016-305 / 11633	Typ av undersökning/åtgärd Arkeologisk utredning	Fältarbetstid start/slut 2016-10-27 - 2016-10-27	
Undersökande/ansvarig organisation Kulturmiljö Halland	Projektansvarig Mats Nilsson	Typ av exploatering Detaljplan	
Uppdragsgivare/exploatör Hyltebruks kommun	Antal arbetsdagar	Beräknad rapporttid	Total faktisk kostnad

Beräknat	Yta, ext (m2)	Yta (m2)	Volym (m3)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
Undersökt	Yta, ext (m2) 291,1 m2	Yta (m2)	Volym (m3)	Schakt (m) 346,6 m	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin

Berörda RAÄ-nr, datering och lägesbestämning

Berörda RAÄ-nr/tillfällig arbetsidentitet (objektnr) -----	
Datering -----	
Mätmetod GPS	
Skala	Kommentar kring inmätning
Medelfel vid inmätning	

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr -----	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr)	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 86,8	Högsta nivå (möh) 87,8
Antal 1	Lämningstyp Övrigt	Egenskapstyp	Egenskapsvärde(n)		
Antikvarisk bedömning Ej kulturhistorisk lämning	Skadestatus Övertäckt	Undersökningens status Ej undersökt	Aktualiserad bedömning Annat underlag		

Beskrivning

Inför Hyltebruk kommuns detaljpanelläggning av fastigheterna Givagård 1:27 och Sjögård 1:5, har Kulturmiljö Halland utfört en arkeologisk utredning inom dessa fastigheter.

Utredningens syfte var att utreda fornlämningsbilden i området och att så långt som möjligt beskriva denna. Platsens topografiska läge samt den rika fornlämningsmiljön i närområdet, innebar att det fanns en stor sannolikhet att påträffa boplatser från förhistorisk tid på platsen. Platsen har under åren 1723 till 1823 varit i bruk som Torups äldsta marknadsplats.

Utredningsområdet omfattades av ca 13 000 m² stort flackt gräsbeväxt område sydväst om Sjögårdssjön, centralt i Torups samhälle. Den södra delen av utredningsområdet utgjordes av ett sankmarksområde beväxt med risbuskar och träd. Denna del av utredningsområdet innehöll också recenta fyllnadsmassor. I samråd med Länsstyrelsen beslöts det därför att den södra delen av utredningsområdet skulle undersökas extensivt.

Totalt öppnades 13 sökschakt med en skopbredd på 1,5 m, till en yta av 321 m² och 232 löpmeter. Avbaningen skedde i två nivåsteg med en första avtorvning av den övre grässvålen, för att göra det möjligt att med metalldetektor söka spår från den tidigare marknadsplatsen. Efter metalldetektering avlägsnades resterande matjord i schakten ned till alv, för att söka förhistoriska lämningar och anläggningar. Matjordens mäktighet varierade mellan 0,20 till 0,25 meter. Den underliggande alven bestod av brun moränsand med inslag av silt och med rikligt av grus samt sten till varierande storlek mellan 0,01 till 0,2 meter i diameter.

Historiskt kartmaterial visar att två byggnader tidigare funnits i den västra delen av utredningsområdet. Två meterstora rutor öppnades därför i denna del för att söka lämningar efter dessa. Inga lämningar efter byggnaderna påträffades i meterrutorna. Vid metalldetektering påträffades enstaka metallfynd som kan kopplas till marknadsplatsen.

Vid schaktning påträffades inga anläggningar eller fynd från förhistorisk tid.

Resultatet visar att inga anläggningar påträffades som kunde bringa klarhet till fornlämningsbilden eller ge ytterligare information om förhistorisk aktivitet på platsen. De få metallfynd som hittades kan kopplas till marknadsplatsen men går ej att fastställa till en tidsperiod .

Kulturmiljö Halland förordar därför ingen ytterligare arkeologisk undersökning av Givagård 1:27 och Sjögård 1:5, utan bedömer platsen arkeologiskt färdigutredd.

Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning

Vid maskinschaktning påträffades inga anläggningar i utredningsområdet. I utredningsområdets norra och nordöstra del var marken under gräsytan markberedd med fyllnadsmassor. Den södra delen av utredningsområdet, bestående av sumpmark och fyllnadsmassor bedömdes inte ge mer förhistorisk eller historisk information till platsen och inga schakt togs därför upp i denna del.

Fyndmaterial

Ej tillvarataget

torup2016305u_fynde_point.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_fynde_point.prj	text/plain	0.00 Megabyte
torup2016305u_fynde_point.shp	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_fynde_point.shp.xml	text/xml	0.00 Megabyte
Torup2016305U_fynde_point.shp_meta.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_fynde_point.shx	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Torup2016305U_Fyndenhet.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_gr?ve_polygon.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_gr?ve_polygon.prj	text/plain	0.00 Megabyte
torup2016305u_gr?ve_polygon.shp	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_gr?ve_polygon.shp.xml	text/xml	0.00 Megabyte
Torup2016305U_gr?ve_polygon.shp_meta.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_gr?ve_polygon.shx	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Torup2016305U_Gr?venhet.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_omr?d_polygon.dbf	application/octet-stream	0.01 Megabyte
torup2016305u_omr?d_polygon.prj	text/plain	0.00 Megabyte
torup2016305u_omr?d_polygon.shp	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_omr?d_polygon.shp.xml	text/xml	0.00 Megabyte
Torup2016305U_omr?d_polygon.shp_meta.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
torup2016305u_omr?d_polygon.shx	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Torup2016305U_Omr?de.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
utromr_givag?rd_sj?g?rd.dbf	application/octet-stream	0.00 Megabyte
utromr_givag?rd_sj?g?rd.prj	text/plain	0.00 Megabyte
utromr_givag?rd_sj?g?rd.shp	application/octet-stream	0.00 Megabyte
utromr_givag?rd_sj?g?rd.shx	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Karta ?ver utr omr 1000.jpg	image/jpeg	0.39 Megabyte
?versiktskarta 10 000 Givag?rd_sj?g?rd.jpg	image/jpeg	0.82 Megabyte

Redovisning

Sammanfattning av undersökningsresultaten   Inför Hyltebruk kommuns detaljplaneläggning av fastigheterna Givagård 1:27 och Sjögård 1:5, har Kulturmiljö Halland utfört en arkeologisk utredning inom dessa fastigheter. Platsens topografiska läge samt den rika fornlämningsmiljön i närområdet, innebar att det fanns en stor sannolikhet att påträffa boplatser från förhistorisk tid på platsen. Utredningsområdet omfattades av ca 13 000 m² stort flackt gräsbeväxt område sydväst om Sjögårdssjön, centralt i Torups samhälle. Totalt öppnades 13 sökschakt med en skopbredd på 1,5 m, till en yta av 321 m² och 232 löpmeter. Avbaningen skedde i två nivåsteg med en första avtorvning av den övre grässvålen, för att göra det möjligt att med metalldetektor söka spår från den tidigare marknadsplatsen. Efter metalldetektering avlägsnades resterande matjord i schakten ned till alv, för att söka förhistoriska lämningar och anläggningar.   Resultatet visar att inga anläggningar påträffades som kunde bringa klarhet till fornlämningsbilden eller ge ytterligare information om förhistorisk aktivitet på platsen. De få metallfynd som hittades kan kopplas till marknadsplatsen men går ej att fastställa till en tidsperiod .   Kulturmiljö Halland förordar därför ingen ytterligare arkeologisk undersökning av Givagård 1:27 och Sjögård 1:5, utan bedömer platsen arkeologiskt färdigutredd.   Förslag till fortsatta åtgärder   Meddelande till FMIS

Referensnummer för den inskickade blanketten är: 1132

Blankett inskickad av: Mats Nilsson (mats.nilsson@kulturmiljohalland.se) 070-249 65 49

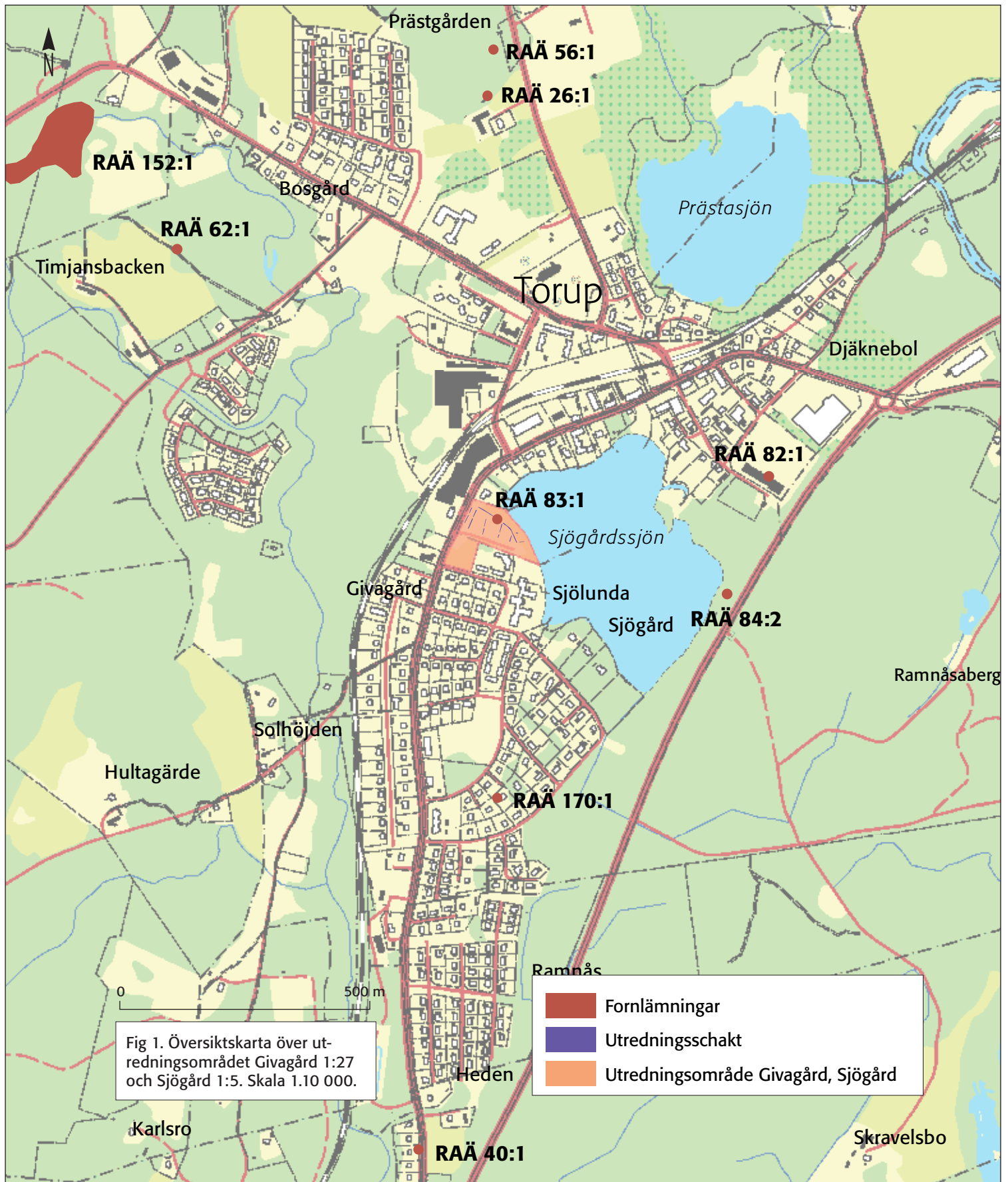

Fig 1. Översiktskarta över utredningsområdet Givagård 1:27 och Sjögård 1:5. Skala 1.10 000.

- Fornlämningar
- Utredningsschakt
- Utredningsområde Givagård, Sjögård

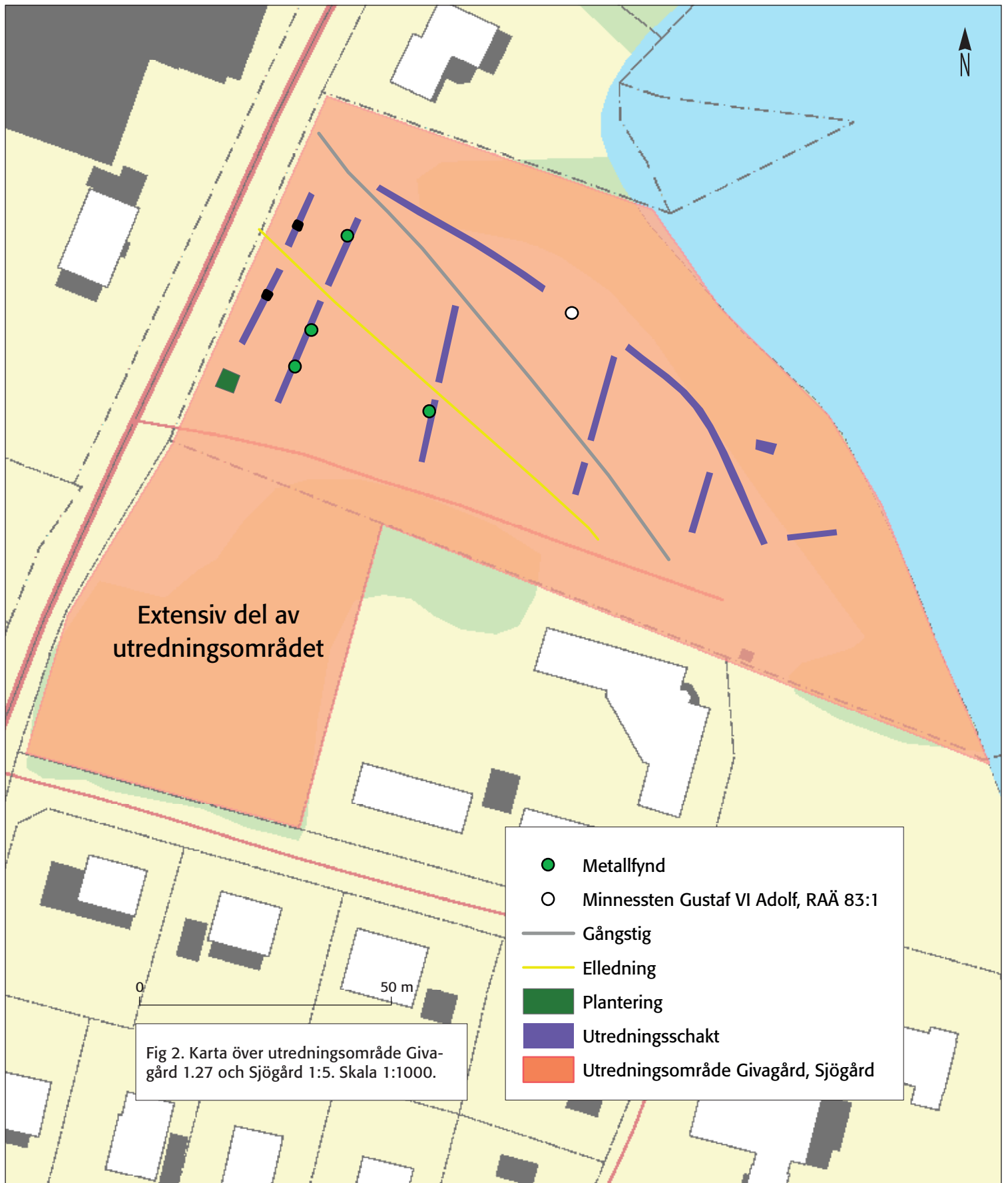

Fig 3. Grävenhet 296, foto mot väst. Fotograf Mats Nilsson (fotonr 2016-52-01).

Fig 4. Schakt 208. Matjord 0,25 meter ovan alv bestående av brun sand med inslag av grus och sten med storlek 0,01 till 0,2 meter i diameter. Foto mot norr. Fotograf Mats Nilsson (fotonr 2016-52-03).

Fig 5. Metalldetektering av Jonas Paulsson, schakt 236. Foto mot sydost. Fotograf Mats Nilsson (fotonr 2016-52-10).

Fig 6. Schakt 228. Matjord 0,25 meter ovan alv bestående av brun sand med inslag av grus och sten med storlek 0,01 till 0,2 meter i diameter. Foto mot norr. Fotograf Mats Nilsson (fotonr 2016-52-08).

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr: 431-5770-16.

Eget dnr: 2016-305.

Uppdragsgivare: Hyltebruks kommun.

Utförandetid: 2016-10-26.

Personal: Mats Nilsson (projektledare), Carl Persson (Fornforskaren AB), Jonas Paulsson (Kula HB), Rolf Bruzell (Martins Gräv AB).

Höjdsystem: RH 2000.

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM.

Undersökt yta: 321 m².

Dokumentation: Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis Version 2.0 (Torup 2016305U). Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad.

Bilddokumentation: Foton har nummer 2016-52:1–14

Fynd: Enstaka metallfynd. (Fynden tillvaratogs ej).

Datering: --

BILAGA

Metalldetektering

Jonas Paulsson, KULA HB

Metalldetekteringsrapport

Undersökning med metalldetektor i samband med arkeologisk utredning av Givagård 1:27 och Sjögård 1:5, Torups samhälle, Torups socken, Hylte kommun, Hallands län

Metalldetektor som användes: Modell: C-Scope CS-1220-XDP. En mycket känslig metalldetektor som med mätar- och ljudsignal registrerar magnetiska olikheter i undergrunden ner till ett djup av cirka 35 centimeter.

Undersökningen:

Fältarbetet utfördes den 26/10 2016.

Arbetsmetod och utförande:

Alla utredningsschakt, som hade torvats av, metalldetekterades systematiskt en gång från ytan.

Vid undersökningen negligerades utslag från järnföremål, medan utslag från föremål av alla andra metaller kontrollerades. Metallföremål som med säkerhet kunde tillföras tiden före 1850 eller med osäkerhet kunde dateras i fält, togs upp och mättes in med totalstation. Metallföremål som med säkerhet kunde bestämmas till senare tid (d.v.s. efter 1850) tillvaratogs inte.

Detekteringssituationen: (fysiska faktorer som påverkar detekteringsresultatet) –

Som nämnts ovan var alla utredningsschakt avtorvade vid tidpunkten för undersökningen. Magnetisk grus i undergrunden hade en viss störande effekt på metalldetektorn. Arbetet utfördes under gynnsamma meteorologiska förhållanden.

Jonas Paulsson (Arkeolog och metalldetekteringsspecialist)
Kula HB
mob. 0701733223
e-post: stavershult@gmail.com

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se